

Allmänna vattentjänster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens förslag i proposition 2005/06:78 Allmänna vattentjänster och två motioner som väckts med anledning av propositionen.

Regeringens förslag innebär bl.a. följande. En ny lag om allmänna vattentjänster skall ersätta den nu gällande lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. En av nyheterna i lagen är att allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-anläggningar) skall ägas av kommunen helt, eller så skall kommunen ha det rättsliga bestämmande inflytandet över anläggningen. Möjligheten att allmänförklara anläggningar som drivs eller skall drivas av annan än kommun slopas genom regeringens förslag. Sådana anläggningar föreslås dock få finnas kvar under en övergångsperiod. Det kommunala ansvaret föreslås utvidgat till att också gälla när en allmän va-anläggning behövs med hänsyn till skyddet för miljön. Dessutom föreslås ett undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen för att möjliggöra att en kommunal huvudman kan sköta driften av va-anläggningar i andra kommuner.

Vidare föreslår regeringen att lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem slopas.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag med en ändring i en av övergångsbestämmelserna till lagen om allmänna vattentjänster (2 c) och att riksdagen avslår de motionsförslag som väckts med anledning av regeringens lagförslag.

Utskottet föreslår också att riksdagen avslår de motionsförslag som innebär tillkännagivanden om behovet av kompletterande lagstiftning.

Till betänkandet har fogats tre reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Inledning	7
Kommunalt ansvar för allmänna vattentjänster	7
Propositionen	7
Motionerna	8
Utskottets ställningstagande	8
Undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen	10
Propositionen	10
Motionen	10
Utskottets ställningstagande	11
Regeringens lagförslag i övrigt	11
Lagen om allmänna vattentjänster i övrigt	11
Regeringens övriga lagförslag	12
Kompletteringar till va-lagstiftningen	12
Reservationer	15
1. Kommunalt ansvar för allmänna vattentjänster, punkt 1 (m, fp)	15
2. Undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen, punkt 2 (m)	17
3. Kompletteringar till va-lagstiftningen, punkt 4 (m, fp)	18
Särskilt yttrande	20
Kommunalt ansvar för allmänna vattentjänster, punkt 1 (kd)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Propositionen	21
Följdmotioner	21
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kommunalt ansvar för allmänna vattentjänster

Riksdagen antar regeringens förslag till 2 och 3 §§ lag om allmänna vattentjänster enligt bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:78 i denna del och avslår motionerna 2005/06:Bo9 yrkande 1 och 2005/06:Bo10 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (m, fp)

2. Undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen

Riksdagen antar regeringens förslag till 57 § lag om allmänna vattentjänster enligt bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:78 i denna del och avslår motion 2005/06:Bo10 yrkande 3.

Reservation 2 (m)

3. Regeringens lagförslag i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om allmänna vattentjänster i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan, med den ändringen att i andra meningen i övergångsbestämmelsen 2 c skall "från och med den 1 januari 2006" ersättas med "från och med den 1 januari 2007",

2. lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149),

3. lag om ändring i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd,

4. lag om ändring i prisregleringslagen (1989:978),

5. lag om ändring i lagen (1991:852) om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av Statens va-nämnd, och

6. lag om upphävande av lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem enligt bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:78 i denna del.

4. Kompletteringar till va-lagstiftningen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo9 yrkandena 2 och 3.

Reservation 3 (m, fp)

Stockholm den 30 mars 2006

På bostadsutskottets vägnar

Ragnwi Marcelind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ragnwi Marcelind (kd), Owe Hellberg (v), Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Maria Öberg (s), Mariam Osman Sherifay (s), Carl-Axel Roslund (m), Gunnar Sandberg (s), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Leif Jakobsson (s), Ewa Thalén Finné (m), Sten Lundström (v), Helena Hillar Rosenqvist (mp) och Pia Nilsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I mars 2002 tillkallades en särskild utredare som fick i uppdrag att göra en översyn av lagstiftningen som rör allmänna vatten- och avloppsanläggningar (dir. 2002:46). En utgångspunkt för översynen var att det i första hand är en uppgift för det allmänna att tillhandahålla vattenförsörjning och avlopp i situationer då det behövs samlade va-lösningar. Allmänna va-anläggningar borde därför enligt direktiven primärt ägas av kommuner eller andra offentligt rättsliga objekt. En annan utgångspunkt var att va-lagstiftningen inte bara skall tillgodose hälsoskyddet utan att den också skall bidra till en hållbar utveckling och en god resurshushållning. I juni 2004 överlämnade utredaren betänkandet Allmänna vattentjänster (SOU 2004:64). Betänkandet har remissbehandlats. En sammanställning över remissvaren finns tillgänglig i Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (dnr M2004/1945/R).

Regeringen beslutade den 2 februari 2006 att överlämna proposition 2005/06:78 Allmänna vattentjänster till riksdagen.

Regeringen har inhämtat Lagrådets yttrande över de lagförslag som arbetats fram. Lagrådets yttrande finns återgivet i propositionen. Regeringen har följt Lagrådets förslag.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I proposition 2005/06:78 Allmänna vattentjänster föreslås en ny lag om allmänna vattentjänster. Den bygger i stora delar på den nuvarande lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. I den nya lagen tydliggörs kommunernas ansvar, bl.a. att allmänna vattentjänster skall tillhandahållas genom kommunala va-anläggningar och att kommunens ansvar knyts till ägandet av va-anläggningarna. Möjligheten att allmänförklara enskilda va-anläggningar utmönstras ur lagstiftningen.

En nyhet i den föreslagna lagen är att kommunernas ansvar att ordna en allmän va-anläggning utvidgas från att enbart gälla när en va-anläggning behövs av hälsoskäl till att också gälla när en sådan behövs med hänsyn till skyddet för miljön. Dessutom föreslås att kravet på avvattning av gator och allmänna platser inte längre skall vara bundet till en detaljplan.

Vidare föreslås ett undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen som möjliggör att en kommunal huvudman tillåts sköta driften av va-anläggningar i andra kommuner. Sådana driftsentreprenader skall ske på affärsmässiga grunder och med krav på särredovisning.

En enklare och tydligare ordning för den rättsliga prövningen av va-frågor föreslås också, liksom vissa ändringar i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd.

Dessutom föreslår regeringen att lagen (1981:1354) om allmänna värme-system upphävs och vissa följändringar i bl.a. anläggningslagen (1973:1149).

De nya och ändrade reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Utskottets överväganden

Inledning

Regeringens proposition innehåller förslag till införande av en ny lag om allmänna vattentjänster, upphävande av lagen om allmänna värmesystem, följdändringar i flera lagar och vissa ändringar som rör Statens va-nämnd. Med anledning av propositionen har två motioner väckts med sammanlagt sex yrkanden. I motionerna yrkas att riksdagen skall avslå regeringens förslag i vissa avseenden. Det gäller dels förslaget att allmänna va-anläggningar skall tillhandahållas genom anläggningar som kommunen äger eller har ett rättsligt bestämmande inflytande över, dels undantaget från den kommunala lokaliseringsprincipen. Vidare föreslås tillkännagivanden i fråga om det kommunala självbestämmandet när det gäller ansvaret för att tillhandahålla va-tjänster, skydd för den enskilde för att undvika oskäliga dröjsmål och den enskildes rätt att själv ordna va-frågorna i avvaktan på utbyggnad av allmänna va-system.

Utskottet inleder med att ta ställning till regeringens förslag och yrkandena som rör det kommunala ansvaret för allmänna va-anläggningar och undantaget från den kommunala lokaliseringsprincipen. Därefter behandlas lagförslaget i övrigt avseende allmänna vattentjänster och övriga lagändringar som regeringen föreslår. Avslutningsvis tar utskottet upp förslag om tillkännagivanden om kompletterande lagstiftning med anledning av lagförslaget om allmänna vattentjänster.

Kommunalt ansvar för allmänna vattentjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens lagförslag om allmänna vattentjänster i de delar som rör kommunalt ansvar (2 och 3 §§) och avslå motstående motionsförslag.

Jämför reservation 1 (m, fp) och särskilt yttrande (kd).

Propositionen

Den nya lagen om allmänna vattentjänster föreslås ersätta den nu gällande lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Enligt regeringens förslag skall utgångspunkten för va-lagstiftningen vara att det är en uppgift för det allmänna att ordna vattenförsörjning och avlopp när det behövs med hänsyn till hälsoskyddet och skyddet för miljön. Att ansvaret också skall omfatta skyddet för miljön är en nyhet. Regeringens förslag innebär dessutom att de allmänna vattentjänsterna skall tillhandahållas genom va-

anläggningar som kommunen äger eller har ett rättsligt bestämmande inflytande över. Definitionen av allmänna vattentjänster ges i 2 § lagen om allmänna vattentjänster. I samma paragraf definieras också huvudman som den som äger en allmän va-anläggning. Med rättsligt bestämmande inflytande avses enligt 3 § lagen om allmänna vattentjänster att kommunen på annat sätt än genom helt ägande förfogar över den bestämmande beslutsmakten hos den eller dem som äger anläggningen.

Motionerna

I motion 2005/06:Bo10 (m) yrkas

- att riksdagen skall avslå regeringens förslag om att allmänna vattentjänster skall tillhandahållas genom va-anläggningar som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över (yrkande 1) och
- ett tillkännagivande om att kommunerna själva skall kunna bestämma över hur de skall fullgöra ansvaret för att tillhandahålla va-tjänster (yrkande 2).

Enligt motionärerna bör det även fortsättningsvis vara kommunernas huvudansvar att tillhandahålla va-tjänster, men det är att gå för långt att därmed dra slutsatsen att allmänna va-anläggningar endast skall kunna ägas av kommuner eller kommunala bolag. Motionärerna anför att mångfald är bra, exempelvis kan privata företag förse hushållen med vatten till rimliga priser och med god kvalitet. Det finns många modeller för hur kommunerna kan tillhandahålla sina va-tjänster. Hur det skall ske bör enligt motionärerna avgöras på kommunal nivå och inte av regeringen eller riksdagen.

Även enligt motion 2005/06:Bo9 (fp) yrkande 1 bör förslaget om att allmänna vattentjänster skall tillhandahållas genom va-anläggningar som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande inflytande över avslås. I motionen anges att tillgången till vattentjänster är nödvändig för en tillfredsställande levnadsstandard, och detta faktum anses av regeringen vara ett skäl för att det offentliga skall äga va-anläggningar. Motionärerna tycker emellertid inte att resonemanget håller. Det finns andra primärbehov som måste bli tillgodosedda utan att motsvarande krav ställs på ägandet av nödvändiga anläggningar. Det gäller t.ex. produktion och försäljning av livsmedel.

Utskottets ställningstagande

Bostadsutskottet kan inledningsvis konstatera att förslaget om en ny lag om allmänna vattentjänster i huvudsak fått ett positivt bemötande vid den tidigare remissbehandlingen. Även i de två motionerna med invändningar mot vissa delar av propositionen ställer sig motionärerna positiva till väsentliga delar av lagförslaget. Det gäller framför allt förslaget att låta bedömningen avseende ansvaret för att ordna och driva va-anläggningar utvidgas till att också gälla behov med hänsyn till skyddet för miljön. Inte heller tycks det finnas några meningsskiljaktigheter när det gäller att va-försörj-

ningen utgör ett naturligt monopol och att tillhandahållandet av vattentjänster bör vara en offentlig angelägenhet. Däremot har det, som framgått ovan, framförts invändningar mot förslaget att ställa krav på kommunalt ägande eller kommunalt rättsligt bestämmande inflytande över anläggningarna.

I motionerna har inte närmare angetts vilka delar av lagen som förutsätts utgå eller omarbetas vid ett bifall till de nämnda avslagsyrkandena. Som utskottet förstår yrkandena avses de bestämmelser som kommer till uttryck i 2 och 3 §§ lagen om allmänna vattentjänster. Det gäller förslagen till definitioner av allmän va-anläggning respektive huvudman i 2 § och bestämmelsen i 3 § som avser att definiera vad som avses med att en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande. Här framgår att huvudman är den som äger en va-anläggning och att en allmän va-anläggning är en anläggning över vilken kommunen har ett rättsligt bestämmande inflytande och som ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt den aktuella lagen. Med rättsligt bestämmande inflytande avses att kommunen skall äga anläggningen i sin helhet eller på annat sätt förfoga över den bestämmande beslutsmakten hos den eller dem som äger anläggningen.

I den principiella fråga som tagits upp i motionerna avseende kommunernas ansvar för allmänna vattentjänster delar utskottet regeringens bedömning att kommunerna behöver ha det bestämmande inflytandet över va-anläggningarna för att kunna uppfylla sitt ansvar. Som anförs i propositionen utgör va-försörjningen ett naturligt monopol, och tillhandahållandet av va-anläggningar bör vara en form av samhällsservice som kommunerna ansvarar för. Ansvar innebär bl.a. att behovet av va-anläggningar behöver beaktas i den kommunala planeringen. Rådighet över va-anläggningen, dvs. över själva anläggningen, avgiftsuttaget och investeringarna, underlättar den kommunala planeringen. Det gäller inte enbart den fysiska planering som följer av plan- och bygglagen (1987:10) utan också planeringen i ett större och mer strategiskt perspektiv. Kommunernas möjligheter att uppfylla det ansvar som de har enligt gällande bestämmelser i olika lagar underlättas således om de har rådigheten över anläggningarna. Dessutom behöver kommunerna säkerställa att de har kompetens för att ta sitt ansvar när det gäller va-tjänster. Det innebär att de behöver ha bl.a. nödvändig beställarkompetens för det fall att drift eller annan del av verksamheten läggs ut på entreprenad, eftersom dessa delar skall kunna läggas ut på annan även fortsättningsvis.

Genom att tydligt ange att det är kommuner som meddelar taxor och allmänna bestämmelser för va-anläggningens användning tillgodoses regeringens bestämmelser om normgivning.

Utskottet anser mot bakgrund av det ovan anförda, och då det inte framförts invändningar mot innehållet i 2 § i övrigt, att riksdagen bör anta regeringens lagförslag i de nu berörda delarna, dvs. 2 och 3 §§ lagen om

allmänna vattentjänster. Som en följd av detta slopas möjligheterna att allmänförklara enskilda va-anläggningar. Riksdagen bör därmed avslå de ingivna motionsförslagen som rör det kommunala ansvaret.

I motion 2005/06:Bo10 (m) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att kommunerna själva skall kunna bestämma över hur de skall fullgöra ansvaret för att tillhandahålla va-tjänster.

Till följd av ställningstagandet rörande kommunalt ansvar för va-anläggningar finns det enligt utskottets bedömning ingen grund för ett tillkännagivande avseende det kommunala självbestämmandet i fråga om allmänna va-anläggningar. Motionsförslaget avstyrks därför.

Sammanfattningsvis innebär det nu anförda att regeringens proposition 2005/06:78 tillstyrks i denna del och motionerna 2005/06:Bo9 (fp) yrkande 1 och 2005/06:Bo10 (m) yrkandena 1 och 2 avstyrks.

Undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag att i lagen om allmänna vattentjänster införa ett undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen (57 §) och avslå motstående motionsförslag.

Jämför reservation 2 (m).

Propositionen

En grundläggande princip inom kommunalrätten är den s.k. lokaliseringsprincipen som innebär att den verksamhet som en kommun bedriver skall ha en anknytning till det egna geografiska området eller till de egna medlemmarna (2 kap. 1 § kommunallagen [1991:900]).

Regeringen har föreslagit ett undantag från denna princip för att möjliggöra samverkan mellan kommuner i fråga om va-anläggningar. Detta undantag framgår av 57 § lagen om allmänna vattentjänster.

Motionen

I motion 2005/06:Bo10 (m) yrkande 3 begärs avslag på förslaget om att undanta kommunala va-anläggningar från den s.k. lokaliseringsprincipen. Motionärerna anför att de är mycket kritiska när det gäller möjligheten att låta en kommun åta sig driften av en va-anläggning i en annan kommun, och de anser inte att regeringen har anfört några bärande skäl för att frångå den gällande principen för att tillhandahålla va-tjänster.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att lagen om allmänna vattentjänster bör skapa förutsättningar – för kommuner som vill samverka – att låta en kommun driva en allmän anläggning i en annan kommun. Samverkan mellan kommuner kan i vissa fall öppna för möjligheter att ordna och driva va-anläggningar som får en storlek som är både lämpligare och mer effektiv än om kommunerna var och en skall ansvara för anläggningarna. Dessutom blir det möjligt för kommuner att delta i upphandlingar av drifts-entreprenader. På så sätt kan anbuds konkurrensen öka när det gäller sådana entreprenader. För att möjliggöra en samverkan av detta slag mellan kommuner krävs, såsom regeringen framhåller, ett undantag från den i kommunallagen fastställda lokaliseringsprincipen. Regeringens förslag i denna del, dvs. 57 § lagen om allmänna vattentjänster, tillstyrks därför av utskottet. Motion 2005/06:Bo10 (m) yrkande 3 avstyrks.

Regeringens lagförslag i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens lagförslag om allmänna vattentjänster i övrigt, med den ändringen att året 2006 i andra meningen i övergångsbestämmelsen 2 c skall ersättas med 2007. Även övriga lagförslag bör antas av riksdagen.

Lagen om allmänna vattentjänster i övrigt

När det gäller förslaget i propositionen till ny lag om allmänna vattentjänster i de delar som inte behandlats ovan kan utskottet konstatera att det aktuella förslaget har fått stöd under den tidigare remissbehandlingen. Det har inte heller framförts några invändningar i sak i de två motionerna eller vid utskottets beredning av ärendet. Utskottet går därför inte närmare in på lagförslagets innehåll i sak i dessa delar. Vid utskottets beredning har emellertid följande uppmärksammats som det finns anledning att något beröra.

I 53 § lagen om allmänna vattentjänster regleras rätten till prövning i Statens va-nämnd (Va-nämnden) av frågor som rör va-lagen. Denna bestämmelse har fått en annan formulering än den bestämmelse som i dag finns i lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Av propositionen framgår att avsikten inte är att ändra rådande tillämpning när det gäller överprövningen av kommunala normerande beslut. Dessa skall alltså även fortsättningsvis endast överprövas enligt kommunallagens bestämmelser om laglighetsprövning. Utskottet utgår ifrån att regeringen kommer att följa utvecklingen av tillämpningen av den nya lagen så att utvecklingen i

denna del inte blir en annan än den avsedda. Mot bakgrund av detta har utskottet gjort bedömningen att den föreslagna formuleringen avseende mål som prövas av Va-nämnden nu kan godtas.

När det gäller förslagen till övergångsbestämmelser konstaterar utskottet att regeringen av misstag i övergångsbestämmelsen 2 c andra meningen har angett året 2006 i stället för 2007. Detta bör ändras av riksdagen.

Utskottet föreslår därför sammanfattningsvis att riksdagen, med bifall till den av bostadsutskottet föreslagna ändringen i andra meningen i övergångsbestämmelsen 2 c i lagen om allmänna vattentjänster innebärande att orden ”från och med den 1 januari 2006” ändras till ”från och med den 1 januari 2007”, antar regeringens lagförslag i denna del.

Ett bifall till den nya lagen innebär att det behövs följdändringar i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd och prisregleringslagen (1989:978) så att hänvisningar framöver görs till den nya lagen och inte den nu gällande lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Regeringens förslag till ändringar i denna del bör enligt utskottet antas av riksdagen på de av regeringen i propositionen anförda skälen.

Regeringens övriga lagförslag

Utöver förslagen till ny lag om allmänna vattentjänster föreslår regeringen upphävande av lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem, vissa ändringar – utöver den ändring som behandlats ovan – i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd, och följdändringar i anknytande lagstiftning, bl.a. anläggningslagen (1973:1149) till följd av upphävande av lagen om allmänna värmesystem. Inte i någon av de båda motionerna, som väckts med anledning av propositionen, har det framställts några yrkanden som rör dessa delar av regeringens förslag. Utskottet har inte heller något att erinra mot de av regeringen föreslagna lagändringarna i dessa delar.

Utskottet tillstyrker därför med bifall till propositionen regeringens lagförslag i övrigt, dvs. i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan.

Kompletteringar till va-lagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om tillkännagivanden rörande behovet av kompletteringar till va-lagstiftningen.

Jämför reservation 3 (m, fp).

Med anledning av propositionen har det i motion 2005/06:Bo9 (fp) väckts två motionsförslag som har koppling till va-lagstiftningen och som innebär önskemål om uppdrag att ta fram kompletterande lagstiftning. Yrkandena innebär att regeringen bör ta fram regler som

- anger att anslutningen till allmän va-anläggning inte får dröja orimligt lång tid på grund av huvudmannens utbyggnadsplaner (yrkande 2) och
- säkrar den enskildes rätt att själv ordna va-frågorna på annat sätt när utbyggnaden av det allmänna va-systemet dröjer (yrkande 3).

I motionen anförs att regeln om utbyggnadsplan bör balanseras av en regel som skyddar fastighetsägare från att tvingas vänta orimligt länge på utbyggnad. Dessutom bör lagstiftningen säkra den enskildes rätt att i avvaktan på utbyggnad själv ordna va-frågorna på annat sätt. Det kan ske genom enskilda anläggningar, gemensamma anläggningar eller temporära lösningar i väntan på att det allmänna va-systemet byggs ut.

Möjligheten att följa en utbyggnadsplan, som kan innebära att vissa fastighetsägare får vänta på anslutning till allmän va-anläggning, framgår av 17 § förslaget till lag om allmänna vattentjänster. Utskottet delar motionärernas bedömning att anslutning inte får dröja orimligt lång tid på grund av huvudmannens utbyggnadsplaner. En av utgångspunkterna för lagstiftningen, som den uttrycks i 6 § 2 den föreslagna lagen om allmänna vattentjänster, är också att kommunen, i de fall en allmän va-anläggning behövs, snarast skall tillgodose behovet genom en allmän va-anläggning inom verksamhetsområdet. Takt i utbyggnaden kan, vilket är en nyhet jämfört med nuläget, bestämmas av huvudmannens utbyggnadsplan. En kommun behöver således kunna stödja sig på en plan som tydliggör utbyggnadstakten för att få vänta med genomförandet. Dessutom kommer länsstyrelsen enligt lagförslaget att ha ett utpekat ansvar för tillsynen över att kommunerna fullgör sina skyldigheter enligt 6 §, dvs. skyldigheten att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen skall också enligt regeringens förslag ha en möjlighet att förelägga en kommun att fullgöra sitt ansvar. Med hänsyn till detta är utskottets bedömning att de lagförslag som presenteras i regeringens proposition och som riksdagen nu föreslås anta innehåller bestämmelser som är avsedda att förhindra dröjsmål som inte är rimliga. Därmed finns det i nuläget enligt utskottets bedömning inte skäl för ett uttalande rörande behovet av kompletterande regler i fråga om anslutningarna på det sätt som efterfrågas i motion 2005/06:Bo9 (fp) yrkande 2.

När det gäller de enskildas rätt att bygga och att ordna egna lösningar i avvaktan på allmänna va-anläggningar, finns sådana möjligheter redan i dag. Rätten att bygga regleras i plan- och bygglagen (PBL) och rätten att installera enskilda avloppsanläggningar i miljöbalken. Att en enskild fastighetsägare i vissa fall kan hindras från att få bygglov i avvaktan på en va-anläggning stämmer i fall då en kommun med stöd av 5 kap. 8 § 1 PBL beslutat att i detaljplan införa bestämmelser om att bygglov inte skall lämnas för åtgärder som innebär väsentligt ändrad markanvändning förrän viss va-anläggning för vilken kommunen är huvudman har kommit till stånd. En förutsättning för att neka bygglov i avvaktan på utbyggnad av en kommunal va-anläggning är således att det införts en bestämmelse i en detaljplan för det aktuella området. I de fall kommunen inte har utnyttjat denna

möjlighet eller i situationer då det inte är fråga om en väsentligt ändrad markanvändning kan bygglov således medges även om en kommun inte ordnat en va-anläggning. Dessutom kan en enskild avloppsanläggning ordnas oberoende av om det finns eller kommer att anläggas en kommunal va-anläggning om förutsättningarna är uppfyllda enligt miljöbalken. Någon förprovning av enskilda vattenanläggningar, dvs. i huvudsak enskilda brunnar, krävs normalt sett inte. För det fall att flera fastighetsägare vill gå samman för att lösa behovet av vatten- och avloppsanläggningar finns det möjlighet att inrätta gemensamhetsanläggningar med stöd av anläggningslagen. Den nya lagstiftningen innebär inga förändringar i dessa delar. Det finns därmed möjligheter att ordna enskilda lösningar inom ramen för dagens lagstiftning. Utskottet delar mot bakgrund härav inte uppfattningen att regelverket har sådana brister att det behövs ett särskilt tillkännagivande om behovet av kompletterande lagstiftning i enlighet med förslaget i motion 2005/06:Bo9 (fp) yrkande 3.

Det nu anförda innebär att utskottet avstyrker motion 2005/06:Bo9 (fp) yrkandena 2 och 3.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kommunalt ansvar för allmänna vattentjänster, punkt 1 (m, fp)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:78 i denna del och motionerna 2005/06:Bo9 yrkande 1 och 2005/06:Bo10 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Regeringens förslag till lag om allmänna vattentjänster innebär att det endast är kommuner eller kommunala bolag som kan äga allmänna va-anläggningar. Vi anser att detta förslag bör avslås av riksdagen.

Tillgången till vatten är ett grundläggande behov. Vi vill värna denna livsnödvändiga naturresurs, och vi delar regeringens bedömning att miljöhänsyn måste tas vid överväganden om behovet av att tillhandahålla allmänna va-tjänster. Det vi vänder oss emot är det sätt behovet skall tillgodoses på enligt regeringens förslag.

Va-anläggningar kan huvudsakligen sägas utgöra s.k. naturliga monopol. Försörjningen av va-tjänster är av så grundläggande natur för samhället att den därför måste utövas under en långtgående offentlig reglering. Det viktiga är att lagstiftningen sätter upp ramarna och reglerar tillsynen, inte vem som skall äga anläggningen. I Sverige har kommunalt engagemang på området historiskt varit naturligt och kostnadseffektivt. Det bör därför även fortsättningsvis vara kommunernas huvudansvar att tillhandahålla va-tjänster.

Det är dock att gå för långt att därmed dra slutsatsen att allmänna va-anläggningar endast skall kunna ägas av kommuner eller kommunala bolag. Regeringen anför ideologiska skäl för förslaget att tillhandahålla allmänna vattentjänster genom kommunalt ägda va-anläggningar, men förslagen, som de presenteras i propositionen, bygger inte på några djupa analyser. Det finns exempel på andra primära behov som måste tillgodoses

men där anläggningarna inte ägs av vare sig staten eller kommunen. Vi tror att omsorgen om de allmänna vattentjänsterna egentligen är ett utslag för de nederlag som den planekonomiska samhällsmodellen lidit. Vi har på senare år sett en allt starkare tendens till att förbjuda, förhindra och stoppa medborgarnas inflytande genom flera s.k. stopplagar och kan inte se regeringens förslag som annat än ytterligare en stopplag.

I nuläget finns inget stöd för att kommunalt ägande krävs på grund av att vi har vattenbrist i Sverige eller att priserna på vatten skulle öka om vattenförsörjningen sköttes av andra än kommunerna. Att tillgången till vatten skulle vara begränsad motsägs till stor del av att vattenförsörjningen i stora delar av landet redan i dag är avreglerad och privatiserad. Enligt Nationalencyklopedin får ca 1,2 miljoner svenskar sin dricksvattenförsörjning tryggad från ca 400 000 enskilda brunnar. Därtill kommer nästan lika många enskilda brunnar för fritidsboende. Trots allt är industrin och jordbruket de dominerande användarna, och 90 % av vattnet kommer från kommunala vattenverk. Så kommer det säkert att se ut under en lång tid framåt.

Vår uppfattning är att mångfald är bra, och vi vill behålla möjligheterna till annat ägande än kommunalt. I stället för att kräva att vattenförsörjningen sköts av kommunerna borde marknadsekonomins fördelar välkomnas. Ett offentligt monopol enligt regeringens förslag motverkar konkurrens och därmed lägre priser. Ju fler aktörer som träder in på arenan, desto billigare vatten. Ur Fastighetsägarna Sveriges remissvar avseende betänkandet Allmänna vattentjänster kan utläsas att offentligt ägande inte nödvändigtvis gagnar konsumenten. De s.k. Nils Holgersson-undersökningarna som görs årligen på uppdrag av Fastighetsägarna Sverige och andra organisationer på bostadsmarknaden visar på stora skillnader i va-priser mellan landets kommuner. Undersökningen visar att prisnivåerna för dessa tjänster ligger högst i kommunala anläggningar. Vi menar att även privata företag kan förse de svenska hushållen med vatten till rimliga priser och med god kvalitet.

För konsumenten spelar det inte någon roll vem som försörjer hushållet med vatten så länge det sker under tillsyn av ansvarig myndighet. Det offentliga bör därför även fortsättningsvis ansvara för tillsynen av miljön, tillgången till vatten och kvaliteten på vattnet. Det är viktigt för kommunerna att ha handlingsfrihet när det gäller det tekniska utförandet och valet av affärslösning i förhållande till privata leverantörer av drift och underhåll.

Dagens möjligheter att i vissa fall allmänförklara va-anläggningar, som drivs av annan än kommun, bör finnas också i den nya lagen. Vår principiella uppfattning är därför att riksdagen inte bör anta förslagen till lagreglering som innebär att kravet för en allmän va-anläggning skall vara att en kommun skall äga eller ha ett rättsligt bestämmande inflytande över en va-anläggning. Eftersom det inte har varit möjligt att ta fram och bereda förslag avseende huvudmannaskapet för allmänna vattentjänster som tillgodoser våra krav avstår vi emellertid från att – i avvaktan på de nya och

omarbetade bestämmelserna – yrka avslag på de delar av lagförslaget där ansvaret läggs fast, dvs. 2 och 3 §§. De aktuella lagändringarna bör utarbetas inom Regeringskansliet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med de lagförslag som vi nu förordat i sådan tid att de kan träda i kraft samtidigt som förslagen i övrigt.

En av utgångspunkterna vid omarbetningen av förslaget till lag om allmänna vattentjänster bör vara att kommunerna bör ha handlingsfrihet när det gäller hur de skall fullgöra ansvaret för att tillhandahålla va-tjänster och då både när det gäller det tekniska utförandet och valet av affärslösning. Vi förespråkar inte i och med detta att kommunerna säljer sina va-verk, men vi strider för det kommunala självstyret. Ur ett medborgerligt perspektiv borde rimligen det bästa vara att kommunen kan hitta det bästa alternativet utifrån de lokala förhållandena, vilket skulle kunna vara i samverkan med privata företag. Beslutanderätten bör därför ligga nära medborgarna och ansvaret för valet av lämpliga lösningar därför anförtros de kommunala politikerna. Medborgarna väljer kommunpolitiker vart fjärde år, som sedan har ett ansvar för kommunen. De skall avgöra vem som skall äga va-strukturen, inte regering eller riksdag.

Vi föreslår att riksdagen för regeringen som sin mening tillkännager vad vi nu med anslutning till förslagen i motionerna 2005/06:Bo9 (fp) yrkande 1 och 2005/06:Bo10 (m) yrkandena 1 och 2 har anfört.

2. Undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen, punkt 2 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till 57 § lag om allmänna vattentjänster och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo10 yrkande 3 och avslår proposition 2005/06:78 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen har i proposition 2005/06:78 föreslagit en bestämmelse som innebär möjligheter att göra undantag från 2 kap. 1 § kommunallagen, dvs. den s.k. kommunala lokaliseringsprincipen, när det gäller drift av allmänna va-anläggningar. Vi anser att riksdagen inte bör anta detta förslag.

Den kommunala kompetensen bestäms av kommunallagen och preciseras genom speciallagar. Speciallagarna ger exempelvis kommunerna ett särskilt ansvar för områden som vård, utbildning och omsorg. Av 2 kap. kommunallagen framgår under vilka förutsättningar en kommun får ta på

sig uppgifter. Kommunallagen skall garantera att kommunerna verkar för medborgarnas bästa. Det innebär bl.a. att kommuner bara får befatta sig med uppgifter av allmänt intresse som har anknytning till kommunernas geografiska område eller deras medlemmar. Denna centrala regel – lokaliseringprincipen – kompletteras av andra bestämmelser om bl.a. självkostnad vid avgiftsättning och likabehandling av kommunmedlemmarna. Det är med stöd av denna allmänna kompetens som kommunerna driver verksamhet inom bl.a. sektorer som kultur och fritid.

Det är bra att, som regeringen föreslår, tillåta att drift upplåts på annan huvudman. Men vi är mycket kritiska till förslaget att låta en kommun åta sig driften av en va-anläggning i en annan kommun. Vi anser att kommunerna främst skall ägna sig åt kärnverksamheter inom kommunens gränser, såsom utbildning, äldreomsorg och barnomsorg. Med hänsyn till detta och då regeringen inte anfört några bärande skäl för avsteg från den s.k. lokaliseringprincipen bör regeringens förslag till 57 § lagen om allmänna vattentjänster därför avslås av riksdagen.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo10 yrkande 3 samt avslår proposition 2005/06:78 i denna del.

3. Kompletteringar till va-lagstiftningen, punkt 4 (m, fp)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo9 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Vi är oroade för att fastigheter kan få vänta orimligt länge på anslutning till det allmänna va-systemet och att en fastighetsägare därmed kan hindras från att få bygglov på sin fastighet. Det kan finnas olika anledningar till att utbyggnader drar ut på tiden. En kommun kan bl.a. av ekonomiska skäl dröja med utbyggnad av det allmänna va-systemet. Dagens kommunala skatteutjämningsystem, som tar hänsyn till skatteintäkterna men inte kostnaderna för utbyggnad av va-anläggningar, kan missgynna en enskild kommun som växer. Systemet behöver därför ändras så att det tar hänsyn till infrastruktursatsningar såsom initiala investeringar i va-system.

Oavsett kommunens motiv för fördröjd utbyggnad är vår bedömning att fastigheternas anslutning måste vara viktigare än att huvudmannens planer följs till punkt och pricka. Regeln om en kommuns möjlighet att utföra

anläggnings- eller utbyggnadsarbeten i enlighet med en utbyggnadsplan bör därför balanseras av en regel som skyddar fastighetsägare från att tvingas vänta orimligt länge på anslutning till en va-anläggning.

Ägare till fritidshus som vill omvandla dem till permanentbostäder kan hamna i besvärliga situationer när en kommun kräver anslutning till det allmänna va-systemet och samtidigt dröjer länge med utbyggnad med hänvisning till utbyggnadsplaner. I kombination med regeringens förslag som ger kommunen ensamrätt att ordna allmänna va-anläggningar blir det omöjligt att komma ur en sådan situation. Vi anser att detta är otillfredsställande. När en utbyggnad av det allmänna va-systemet dröjer bör lagstiftningen därför säkra den enskildes rätt att själv ordna va-frågorna på annat sätt. Det kan ske genom enskilda anläggningar, gemensamma anläggningar eller temporära lösningar i väntan på att det allmänna va-systemet byggs ut.

Särskilda bestämmelser som tar hänsyn till dessa aspekter bör utarbetas inom Regeringskansliet. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att snarast återkomma med lagförslag med anledning av det ovan anförda. Utgångspunkterna bör vara att den enskilde skall skyddas mot att få vänta orimligt länge på anslutning till en va-anläggning och också skall säkras en rätt att själv ordna va-lösningarna i avvaktan på en utbyggnad.

Vad vi nu anför med anledning av motion 2005/06:Bo9 (fp) yrkandena 2 och 3 bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Särskilt yttrande

Kommunalt ansvar för allmänna vattentjänster, punkt 1 (kd)

Ragnwi Marcelind (kd) anför:

Det är viktigt att slå fast kommunernas ansvar att tillhandahålla allmänna vattentjänster. Ansvaret har sin grund i att va-anläggningar kan sägas utgöra s.k. naturliga monopol och att försörjningen av va-tjänster är av så grundläggande betydelse för samhället att den behöver utövas under en långtgående offentlig reglering. Kraven på ägandet av vattenanläggningar motiveras också av att det kommunala engagemanget på området historiskt har varit naturligt och kostnadseffektivt och att det kan underlätta den kommunala planeringen.

Samtidigt som det är rimligt att lagstifta om det kommunala ansvaret, är det angeläget att tillförsäkra kommunerna en långt gående handlingsfrihet när det gäller den tekniska lösningen för ägandet liksom i utnyttjandet av privata leverantörer av drift och underhåll. Den nu föreslagna lagändringen förhindrar inte att kommunerna involverar andra intressenter, men det är nödvändigt att i sammanhanget slå fast att det kommunala självstyret förutsätter att det finns möjlighet till olika modeller för hur kommunerna skall kunna tillhandahålla va-tjänster.

Vikten av att i ett särskilt yttrande påpeka detta förstärks av att det i proposition 2005/06:78 Allmänna vattentjänster, som är en överenskommelse mellan Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, hävdas att ”det kan anföras ideologiska skäl för att ägandet även fortsättningsvis bör stanna hos kommunerna”. Det klargörs dock inte närmare vilka dessa ideologiska skäl är, vilket väcker vissa frågetecken kring motiven bakom förslagen. Det är viktigt att markera att det kommunala ansvaret för vattentjänsterna inte av riksdagen skall motiveras utifrån regeringspartiets och Vänsterpartiets ideologiska bevekelsegrunder, vilka i framtiden skulle kunna komma att motivera mer långtgående krav på offentligt ägande och centralstyrning av vattentjänsterna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:78 Allmänna vattentjänster:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om allmänna vattentjänster,
2. lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149),
3. lag om ändring i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd,
4. lag om ändring i prisregleringslagen (1989:978),
5. lag om ändring i lagen (1991:852) om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd, och
6. lag om upphävande av lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem.

Följdmotioner

2005/06:Bo9 av Lars Tysklind m.fl. (fp):

1. Riksdagen avslår förslaget om att allmänna vattentjänster skall tillhandahållas genom va-anläggningar som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande inflytande över.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anslutningen till allmän va-anläggning inte får dröja orimligt lång tid på grund av huvudmannens utbyggnadsplaner.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkra den enskildes rätt att själv ordna va-frågorna på annat sätt när utbyggnaden av det allmänna va-systemet dröjer.

2005/06:Bo10 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att allmänna vattentjänster skall tillhandahållas genom va-anläggningar som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande inflytande över.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna själva skall kunna bestämma över hur de skall fullgöra ansvaret att tillhandahålla va-tjänster.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag om att undanta kommunala va-anläggningar från den s.k. kommunala lokaliseringsprincipen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om allmänna vattentjänster

Häri genom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

2 § I denna lag avses med

vattenförsörjning: tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning,

avlopp: bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning,

vattentjänster: vattenförsörjning och avlopp (va),

va-anläggning: en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse,

allmän va-anläggning: en va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag,

enskild anläggning: en va-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän va-anläggning,

verksamhetsområde: det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän va-anläggning,

huvudman: den som äger en allmän va-anläggning,

fastighetsägare: den som äger en fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde eller innehar sådan fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande,

va-installation: ledningar och därmed förbundna anordningar som inte ingår i en allmän va-anläggning men som har ordnats för en eller flera fastigheters vattenförsörjning eller avlopp och är kopplade eller avsedda att kopplas till en allmän va-anläggning,

förbindelsepunkt: gränsen mellan en allmän va-anläggning och en va-installation,

allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (1987:10) redovisas som allmän plats eller, om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som funktionellt och i övrigt motsvarar sådan mark,

anläggningsavgift: engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän va-anläggning,

brukningsavgift: periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän va-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

3 § Vid tillämpningen av denna lag skall en kommun anses ha ett rättsligt bestämmande inflytande över en va-anläggning om kommunen ensam eller tillsammans med en eller flera andra kommuner

1. helt äger anläggningen,

2. genom ägande förfogar över mer än hälften av samtliga röster i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen eller på annat sätt förfogar över en motsvarande majoritet av beslutsmakten i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen,

3. har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i styrelsen för den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen, eller

4. utgör samtliga obegränsat ansvariga bolagsmän i ett handelsbolag som helt äger anläggningen.

4 § Om det behövs för att tillgodose syftet med denna lag, skall det som i lagen gäller i fråga om en fastighet också tillämpas i fråga om en byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare. I så fall skall det som i lagen sägs om fastighetsägaren tillämpas på byggnadens eller anläggningens ägare.

5 § Om någon annan än en fastighetsägare har ingått avtal med huvudmannen om att få använda huvudmannens va-anläggning, skall det som i denna lag gäller en fastighetsägare också gälla användaren.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

En allmän va-anläggnings verksamhetsområde

7 § Av ett beslut om en allmän va-anläggnings verksamhetsområde skall det framgå vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar.

8 § Om verksamhetsområdet behöver omfatta en eller flera fastigheter som ingår i en samfällighet för va-frågor, skall verksamhetsområdet bestämmas så att det omfattar alla fastigheter som ingår i den särskilda samfälligheten.

Om det finns synnerliga skäl, får verksamhetsområdet bestämmas med avvikelse från kravet i första stycket.

9 § Om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, får verksamhetsområdet inskränkas så att det inte omfattar den fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområdet får göras endast om fastighetens eller bebyggelsens behov av vattenförsörjning och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Ordnandet och driften av en allmän va-anläggning

10 § En allmän va-anläggning skall ordnas och drivas så att den uppfyller de krav som kan ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och med hänsyn till intresset av en god hushållning med naturresurser.

När det är förenligt med anläggningens huvudsakliga ändamål, bör den ordnas och drivas så att också andra allmänna intressen som har behov av anläggningen kan tillgodoses.

11 § En allmän va-anläggning får inte ordnas

1. i strid med detaljplan, områdesbestämmelser eller andra bestämmelser om hur marken skall bebyggas, eller
2. så att den försvårar en ändamålsenlig bebyggelse eller lämplig planläggning.

Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

12 § Om en allmän va-anläggning innebär att vattentjänster tillhandahålls genom ledningsnät för vattenförsörjning eller avlopp, skall huvudmannen för varje fastighet inom va-anläggningens verksamhetsområde bestämma en förbindelsepunkt. Förbindelsepunkten skall finnas i fastighetens omedelbara närhet, om det inte finns särskilda skäl för en annan placering.

Huvudmannen skall samråda med och därefter informera fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge inom den tid som är skälig med hänsyn till fastighetsägarens intresse av att kunna planera för sin användning av fastigheten.

13 § Huvudmannen skall för den allmänna va-anläggningen ordna

1. ledningar och andra anordningar för vattenförsörjning till eller avlopp från varje förbindelsepunkt,
2. anordningar för bortledning av vatten som inte sker genom en förbindelsepunkt, och
3. de anordningar som i övrigt behövs för att va-anläggningen skall kunna fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet.

Huvudmannens skyldighet enligt första stycket omfattar inte vägdiken, rännstenar, rännstensbrunnar eller ledningar som förbinder rännstensbrunnar med den allmänna va-anläggningen.

14 § Huvudmannen skall se till att berörda fastighetsägare i skälig tid underrättas om planerade vattenavstängningar och andra väsentliga ändringar av förutsättningarna för att använda va-anläggningen.

15 § Huvudmannen får upplåta åt någon annan att sköta driften av va-anläggningen.

Fastighetsägarers rätt att använda en allmän va-anläggning

16 § En fastighetsägare har rätt att använda en allmän va-anläggning, om fastigheten

1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och
2. behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

17 § Trots 16 § får huvudmannen vänta med att utföra de anläggnings- eller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att fastighetsägaren skall kunna använda va-anläggningen, om arbetena

1. behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försvåras, och
2. utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.

18 § Trots 16 § är huvudmannen inte skyldig att låta en fastighet kopplas eller vara kopplad till va-anläggningen

1. innan fastighetsägaren har betalat den anläggningsavgift som är bestämd enligt 34 § eller lämnat en godtagbar säkerhet, eller
2. om fastighetens va-installation har väsentliga brister.

Särskilda anordningar för användningen av en allmän va-anläggning

19 § Huvudmannen skall ordna de pumpar och andra särskilda anordningar som på grund av den allmänna va-anläggningens konstruktion eller utförande behövs på en fastighet för att fastighetsägaren skall kunna använda va-anläggningen.

Om vattenförbrukningen på en fastighet behöver fastställas genom mätning, skall huvudmannen ordna den eller de vattenmätare som behövs för mätningen.

20 § En fastighetsägare är skyldig att upplåta nödvändigt utrymme för en sådan anordning som avses i 19 §.

Fastighetsägaren skall fortlöpande se till anordningen och skydda den mot skada samt vid behov svara för dess elförsörjning.

Fastighetsägaren skall snarast anmäla uppkomna fel och driftstörningar till huvudmannen.

Användningen av en allmän va-anläggning

21 § En fastighetsägare får inte använda en allmän va-anläggning på ett sätt som innebär

1. att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet,

2. att huvudmannen får svårt att uppfylla de krav som ställs på va-anläggningen och driften av den eller att i övrigt uppfylla sina skyldigheter enligt lag, annan författning eller avtal, eller

3. andra olägenheter för huvudmannen eller någon annan.

22 § Om en fastighets va-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän va-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för användningen av va-anläggningen.

23 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna va-anläggningar.

Skyldighet att betala avgifter för allmänna vattentjänster

24 § En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten

1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och

2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Vid bedömning av behovet enligt första stycket 2 skall särskild hänsyn tas till i vilken utsträckning jämförda alternativ tillgodoser intresset av en god hushållning med naturresurser.

Om fastigheten är obebyggd men enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, skall bedömningen av behovet enligt första stycket 2 göras som om fastigheten vore bebyggd i enlighet med planen. Detta gäller dock inte om det finns särskilda skäl för en annan bedömning.

25 § En avgift enligt 24 § skall avse

1. vattentjänster som tillhandahålls fastigheten genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat förbindelsepunkten och informerat fastighetsägaren enligt 12 §, och

2. bortledande av vatten från fastigheten som inte sker genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

26 § Utöver vad som följer av 24 och 25 §§ skall en fastighetsägare betala en avgift för en allmän va-anläggning, om fastigheten

1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde,

2. är bebyggd eller enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, och

3. behöver, eller har nytta av, bortledande av vatten från allmän platsmark.

Avgiften skall avse bortledande av vatten från allmän platsmark inom va-anläggningens verksamhetsområde, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

27 § Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall betala en avgift för en allmän va-anläggning, om

1. den allmänna platsmarken finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och

2. bortledande av vatten från den allmänna platsmarken behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Avgiften skall avse bortledande av vatten från den allmänna platsmarken, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat den som är avgiftsskyldig om detta.

28 § Avgifter enligt 24–27 §§ som avser bortledande av vatten skall även täcka kostnaderna för den rening av vattnet som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Avgifternas storlek och grunderna för hur de beräknas

29 § Avgifter enligt 24–28 §§ får bestämmas som anläggningsavgifter och bruksavgifter.

30 § Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen.

Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,

2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,

3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,

4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och

5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ får inte överskrida det som behövs för att täcka kostnaderna för den vattentjänsten.

31 § Avgifterna skall bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist.

Om vattentjänsterna för en viss eller vissa fastigheter på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktansvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet, skall avgifterna bestämmas med hänsyn till skillnaderna.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ skall fördelas mellan de fastighetsägare som avses i 26 § och de avgiftsskyldiga som avses i 27 § enligt vad som är skäligt med hänsyn till den berörda allmänna platsmarkens omfattning och fastighetsägarnas nytta av vattentjänsten.

32 § Anläggningsavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som innebär att en fastighetsägare inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för att ordna va-anläggningen.

33 § Bruksavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som är lika oavsett när på året va-anläggningen används. Om det med hänsyn till vattenförsörjningen, behovet av en tillfredsställande avloppsrening eller av andra skäl behövs särskilda åtgärder av säsongsbetonad karaktär

under en viss mindre del av året, får dock bruksavgifter för en sådan tid bestämmas på beräkningsgrunder som innebär högre avgifter än under huvuddelen av året.

34 § Avgifternas belopp och hur avgifterna skall beräknas skall framgå av en taxa. Avgifterna får inte bestämmas till högre belopp än vad som är förenligt med bestämmelserna i 30–33 §§.

Kommunen får meddela föreskrifter om taxan. Kommunen får överlåta åt huvudmannen att bestämma avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i kommunens taxeföreskrifter.

Betalning av avgifterna

35 § Avgifter enligt denna lag skall enligt kommunens bestämmande betalas till kommunen eller huvudmannen.

Om inte annat följer av 36 § skall avgifterna betalas på begäran. På obetalt belopp skall ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) betalas från dagen för sådan begäran.

36 § En anläggningsavgift skall fördelas på årliga betalningar (delbelopp) under en viss tid, längst tio år, om

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,

2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och

3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker. På delbelopp som har förfallit till betalning skall ränta i stället betalas enligt 6 § räntelagen från delbeloppets förfalldag till dess betalning sker.

37 § När en fastighet byter ägare, är den nya ägaren betalningsansvarig för avgifter som förfaller till betalning på tillträdesdagen eller senare, om inte annat följer av andra stycket.

Den tidigare ägaren är betalningsansvarig för bruksavgifter som är hänförliga till tiden före den nya ägarens tillträde.

Avtal om avgifter

38 § Huvudmannen får komma överens med fastighetsägare och andra avgiftsskyldiga i avgiftsfrågor som inte regleras i kommunens taxeföreskrifter.

Inlösen av enskilda anläggningar m.m.

39 § Om det för en fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde finns en enskild anläggning som kan användas i den allmänna va-anläggningen, är den som äger den enskilda anläggningen skyldig att, om huvudmannen begär det, mot skälig ersättning låta den enskilda anläggningen ingå i den allmänna va-anläggningen.

40 § Om en enskild anläggning blir onyttig till följd av att kommunen ordnar eller utvidgar en allmän va-anläggning, skall huvudmannen betala skälig ersättning till den enskilda anläggningens ägare.

Tillträde för undersökning, installation och underhåll

41 § Huvudmannen har rätt till det tillträde på en fastighet som behövs för att

1. undersöka en va-installation och dess användning innan va-installationen kopplas till den allmänna va-anläggningen eller när det annars behövs för att huvudmannen skall kunna fullgöra sina skyldigheter, och
2. installera, underhålla och i övrigt fullgöra sina skyldigheter i fråga om sådana särskilda anordningar som avses i 19 §.

Tystnadsplikt

42 § Den som deltar eller har deltagit i en undersökning eller andra åtgärder enligt 41 § får inte obehörigen avslöja eller utnyttja information som vid undersökningen kommit fram om enskildas affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Avstängning av vattenförsörjningen

- 43 § Huvudmannen får stänga av vattenförsörjningen till en fastighet, om
1. fastighetsägaren har åsidosatt sin skyldighet att betala en avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt denna lag,
 2. försummelsen är väsentlig,
 3. avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa,
 4. huvudmannen skriftligen har uppmanat fastighetsägaren att vidta rättelse och gett fastighetsägaren skälig tid att vidta rättelsen, och
 5. fastighetsägaren trots den uppmaning som avses i 4 inte har vidtagit rättelse inom den skäliga tiden.
- Kostnaden för en avstängningsåtgärd får påföras fastighetsägaren.

Skadeståndsansvar m.m.

44 § Om en allmän va-anläggnings verksamhetsområde inskränks med stöd av 9 §, skall huvudmannen ersätta fastighetsägaren eller ägaren av bebyggelsen för den skada som inskränkningen medför. När ersättningen bestäms skall hänsyn tas till åtgärder som huvudmannen vidtagit för att tillgodose fastighetens eller bebyggelsens fortsatta behov av vattenförsörjning och avlopp.

45 § Huvudmannen skall ersätta en översvämningsskada på en fastighet inom den allmänna va-anläggningens verksamhetsområde, om

1. huvudmannen har åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och
2. åsidosättandet har medfört att vatten som är avsett att tillhandahållas eller ledas bort genom huvudmannens va-anläggning ytledes eller på annat sätt trängt in på fastigheten.

46 § Om en fastighetsägare orsakas en skada på grund av att huvudmannen på annat sätt än som avses i 45 § har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall huvudmannen återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.

47 § Om huvudmannen orsakas en skada på grund av att en fastighetsägare har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall fastighetsägaren återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.

48 § Skadestånd enligt denna lag skall avse personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada.

49 § Om en fastighetsägare har betalat en anläggningsavgift och det sedan visar sig att fastigheten på grund av att bygglov vägras inte kan användas på det sätt som förutsattes när avgiften betalades, skall kommunen återbetala avgiften eller en del av den. Återbetalningen skall göras i den mån det som avgiften avsåg inte kommer att leda till motsvarande vattentjänster för fastigheten.

Kommunen skall betala ränta på återbetalningsbeloppet enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då fastighetsägaren betalade avgiften.

Talan om återbetalning skall väckas inom två år från den dag då det beslut på vilket talan grundas vann laga kraft. Talan får dock väckas senare, om den relevanta ändringen i förutsättningarna för fastighetens användning inte rimligen kunde förutses inom den angivna tiden.

Redovisning

50 § En huvudman skall i fråga om verksamheten med att ordna och driva en allmän va-anläggning se till

1. att verksamheten bokförs och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkningar redovisas särskilt och där det av tilläggsupplysningar framgår hur huvudmannen har fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet, och

2. att redovisningen, när den är fastställd, finns tillgänglig för fastighetsägarna.

Tillsyn

51 § Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Överklagande och prövning av va-frågor

52 § Länsstyrelsens beslut om föreläggande enligt 51 § får överklagas av kommunen hos Statens va-nämnd.

53 § Statens va-nämnd prövar i övrigt mål om frågor som regleras i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

54 § Statens va-nämnds förelägganden får förenas med vite.

55 § Frågor om utdömning av vite som har förelagts enligt denna lag prövas av Statens va-nämnd självmant eller efter ansökan.

56 § Bestämmelser om Statens va-nämnd och förfarandet i nämnden i mål enligt denna lag samt om verkställighet och överklagande av nämndens beslut finns i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd.

Undantag från 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900)

57 § Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får en kommun sköta driften av en allmän va-anläggning i andra kommuner, om driften sker på affärsmässiga grunder och ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007, då lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall upphöra att gälla.

2. För en va-anläggning som förklarats för allmän enligt 31 § den upphävda lagen eller motsvarande bestämmelse i äldre lag och som inte är att anse som allmän enligt 2 § den nya lagen gäller följande.

a) Bestämmelserna i 10–22, 24 och 25 §§, 30 § första stycket, 31 § första och andra styckena, 32 §, 35 § andra stycket, 36–43 och 53–56 §§ den nya lagen skall tillämpas i fråga om anläggningen.

b) Bestämmelserna i den upphävda lagen, utom 5 §, 6 §, 12 a § och de bestämmelser som motsvarar de i a) uppräknade bestämmelserna, skall tillämpas så länge anläggningen består som allmänförklarad, dock längst till och med den 31 december 2016.

c) Huvudmannen för anläggningen får inte besluta i frågor som rör anläggningens verksamhetsområde. Det som sägs i 7 § den upphävda lagen skall, från och med den 1 januari 2006 endast avse huvudmannens skyldigheter för tiden dessförinnan.

3. Det som en huvudman enligt den upphävda lagen har beslutat i fråga om en va-anläggnings verksamhetsområde skall gälla även efter ikraftträdandet.

4. För andra allmänna va-anläggningar än dem som avses i 2 skall det som en huvudman enligt 22 eller 27 § den upphävda lagen har beslutat i frågor om användningen av va-anläggningen eller om taxa fortsätta att gälla till dess att kommunen med stöd av 23 och 34 §§ den nya lagen har ersatt huvudmannens beslut med nya föreskrifter, dock längst till och med den 31 december 2008.

5. Bestämmelserna i 50 § den nya lagen tillämpas första gången för det första räkenskapsår som påbörjas efter den 31 december 2006.

6. Denna lag skall inte tillämpas på mål eller ärende som enligt bestämmelserna i den upphävda lagen har anhängiggjorts före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149)

Härigenom föreskrivs att 1 § anläggningslagen (1973:1149)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Enligt denna lag kan inrättas anläggning som är gemensam för flera fastigheter och som tillgodoser ändamål av stadigvarande betydelse för dem (gemensamhetsanläggning). Fråga om gemensamhetsanläggning prövas vid förrättning.

Kan enligt bestämmelser i annan författning än fastighetsbildningslagen (1970:988) fråga om inrättande av anläggning gemensamt för flera fastigheter prövas av domstol eller annan myndighet, gäller *ej* denna lag. *Ej* heller gäller lagen allmän vatten- och avloppsanläggning *eller allmän fjärrvärmeanläggning*.

Kan enligt bestämmelser i annan författning än fastighetsbildningslagen (1970:988) fråga om inrättande av anläggning gemensamt för flera fastigheter prövas av domstol eller annan myndighet, gäller *inte* denna lag. *Den gäller inte heller en allmän vatten- och avloppsanläggning*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

¹ Lagen omtryckt 1992:1148.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd

Häriigenom föreskrivs att 1, 2, 3, 10 och 14 §§ lagen (1976:839) om Statens va-nämnd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Statens va-nämnd prövar mål enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar samt mål enligt lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem.

Statens va-nämnd prövar mål enligt lagen (2006:000) om allmänna vattentjänster.

2 §²

Nämnden består av ordföranden och fem andra ledamöter. Ordföranden skall vara lagfaren och erfa- ren i domarvärv. Av de övriga leda- möterna skall en ha sakkunskap och erfarenhet i tekniska frågor avse- ende vatten och avlopp, *fjärrvärme eller naturgas*. Två ledamöter skall vara väl förtrogna med förvaltning och skötsel av allmän va-anlägg- ning *eller med frågor avseende leverans av fjärrvärme eller natur- gas*. En ledamot skall vara väl för- trogen med bostadsfastigheters va-förhållanden *eller värmeförsörjning*. En ledamot skall vara väl förtrogen med va-förhållanden *eller värme- försörjning* för annan bebyggelse än bostäder.

I den utsträckning det behövs skall för ledamot finnas ersättare. Bestämmelserna om *ledamot* gäller även ersättare.

Nämnden består av ordföranden och fem andra ledamöter. Ordför- anden skall vara lagfaren och erfa- ren i domarvärv. Av de övriga leda- möterna skall en ha sakkunskap och erfarenhet i tekniska frågor avse- ende vatten och avlopp. Två leda- möter skall vara väl förtrogna med förvaltning och skötsel av *en* allmän va-anläggning. En ledamot skall vara väl förtrogen med bostadsfas- tigheters va-förhållanden. En leda- mot skall vara väl förtrogen med va-förhållanden för annan bebygg- else än bostäder.

För ordföranden skall det finnas en ersättare (vice ordförande). För övriga ledamöter skall det finnas ersättare i den utsträckning det be- hövs. Bestämmelserna om leda- möter gäller också för ersättare.

¹ Senaste lydelse 1981:1355.

² Senaste lydelse 1981:1355.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Regeringen förordnar ordförande, övriga ledamöter och ersättare i nämnden. Ledamot förordnas för viss tid.

Regeringen förordnar ordförande, *vice ordförande*, övriga ledamöter och ersättare i nämnden. Ledamot förordnas för viss tid.

10 §

Nämnden skall hålla förhandling, om det *ej är uppenbart att förhandling ej* behövs för frågans avgörande. *Förhandling* skall hållas på plats som är välbelägen för parterna.

Underlåter sökanden att på kallelse infinna sig till förhandling skall målet avskrivras. Motparten kan vid vite föreläggas att inställa sig.

Nämnden skall hålla förhandling om det behövs för frågans avgörande. *Förhandlingen* skall hållas på *en* plats som är välbelägen för parterna.

Om sökanden trots kallelse inte infinner sig till en förhandling, skall målet avskrivras. Motparten kan vid vite föreläggas att inställa sig.

14 §³

I mål *angående* inlösen eller ersättning enligt 15 eller 16 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar samt 16 eller 17 § lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem skall huvudmannen svara för kostnaderna på ömse sidor vid nämnden. *Dock skall 18 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken äga motsvarande tillämpning.*

I annat mål än som avses i första stycket kan part på begäran tillerkännas ersättning av motparten för kostnad vid nämnden, om det finns särskilda skäl för det.

I mål *om* inlösen eller ersättning enligt 39, 40 eller 44 § lagen (2006:000) om allmänna vattentjänster skall huvudmannen svara för kostnaderna på ömse sidor vid nämnden. *Dock skall 18 kap. 6 § och 8 §§ rättegångsbalken tillämpas.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

³ Senaste lydelse 1981:1355.

4 Förslag till lag om ändring i prisregleringslagen (1989:978)

Härigenom föreskrivs att 8 § prisregleringslagen (1989:978) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Om det av någon annan orsak än krig eller krigsfara finns risk för en allvarlig prisstegring inom landet på en eller flera viktiga varor eller tjänster, får regeringen *föreskriva* att en eller flera av

1. bestämmelserna i 13, 14, 19, 22–26, 28 och 29 §§ skall tillämpas på varor och tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet,

2. bestämmelserna i 13, 14 och 19 §§ skall tillämpas på avgifter som tas ut i annan verksamhet hos staten än näringsverksamhet,

3. bestämmelserna i 13, 14 och 19 §§ skall tillämpas på avgifter som tas ut i annan verksamhet hos kommunerna än näringsverksamhet enligt föreskrifter i

– *lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar*,
– *27 kap. 4–7 §§ miljöbalken*,
– *lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem*,
– *lagen (2003:778) om skydd mot olyckor*,
– *plan- och bygglagen (1987:10)*.

Om det av någon annan orsak än krig eller krigsfara finns risk för en allvarlig prisstegring inom landet på en eller flera viktiga varor eller tjänster, får regeringen *meddela föreskrifter om* att en eller flera av

– *27 kap. 4–7 §§ miljöbalken*,
– *plan- och bygglagen (1987:10)*,
– *lagen (2003:778) om skydd mot olyckor*, och
– *lagen (2006:000) om allmänna vattentjänster*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

¹ Senaste lydelse 2003:786.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:852) om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av Statens va-nämnd

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1991:852) om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av Statens va-nämnd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Ansökan enligt 1 § får göras hos kronofogdemyndigheten också i fråga om fordran på avgift till *huvudman* för allmän vatten- och avloppsanläggning *eller för allmänt värmesystem* i sådana fall där tvist om anspråket skall prövas av statens va-nämnd. Vad som sägs om arbetsdomstolen i 2 § andra stycket skall i sådana fall i stället gälla statens va-nämnd.

Ansökan enligt 1 § får göras hos kronofogdemyndigheten också i fråga om fordran på avgift till *huvudmannen* för *en* allmän vatten- och avloppsanläggning i sådana fall där tvist om anspråket skall prövas av Statens va-nämnd. Vad som sägs om arbetsdomstolen i 2 § andra stycket skall i sådana fall i stället gälla Statens va-nämnd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

6 Förslag till lag om upphävande av lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem

Härigenom föreskrivs att lagen (1981:1354) skall upphöra att gälla vid utgången av december 2006.